

องค์ความรู้ในการเฝ้าระวังการทุจริต สำนักบริหารงานกลาง

คำนำ

ปัจจุบันปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันนับวันได้ทวีความรุนแรงและแพร่กระจายไปทุกภาคส่วน ซึ่งก่อให้เกิดความเสียหายอย่างมากทั้งทางสังคมเศรษฐกิจ และการพัฒนาประเทศ โดยปัจจุบันได้มีการพัฒนารูปแบบการทุจริตหลากหลายมากยิ่งขึ้น ทั้งการทุจริตสีดำ (การทุจริตที่คนส่วนใหญ่เห็นพ้องต้องกันว่ามีความผิดและสมควรถูกดำเนินคดี) การทุจริตสีเทา (เป็นการกระทำที่คนส่วนหนึ่งเห็นว่าควรถูกลงโทษ แต่ส่วนหนึ่งเห็นต่างออกไป และคนส่วนใหญ่มีความเห็นคลุมเครือ) การทุจริตสีขาว (เป็นการกระทำที่คนส่วนใหญ่ โดยเฉพาะชนชั้นนำในสังคมเห็นว่ายอมรับได้ เช่น การใช้อิทธิทธิการแข่งคิว การให้ค่าน้ำร้อนน้ำชา ซึ่งถือว่าการทุจริตที่น่ายกย่องที่สุด) (Hridenheimer, 1978) ซึ่งได้มีลักษณะของการเกิดขึ้นแล้วจะพบเห็นได้อย่างชัดเจน เนื่องจากผู้ทุจริตคอร์รัปชันมักจะได้รับประโยชน์ร่วมกันทั้งสองฝ่ายทั้งผู้ให้และผู้รับ ซึ่งต่างก็ร่วมมือกันปกปิดการกระทำ โดยสาเหตุสำคัญที่ทำให้เกิดการทุจริตคอร์รัปชันสาเหตุหลัก ๆ มาจากการขาดคุณธรรม การขาดอุดมการณ์และอุดมคติ การมีค่านิยมที่ผิดเห็นว่าการทุจริตเป็นวิถีชีวิตเป็นเรื่องปกติธรรมดา การใช้อำนาจโดยไม่เป็นธรรม การมีรายได้ไม่พอกับรายจ่าย ดังนั้น เพื่อเป็นการสร้างกลไกในการป้องกันการทุจริตสำนักบริหารงานกลาง จึงได้จัดทำองค์ความรู้ในการเฝ้าระวังการทุจริตเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจ และใช้เป็นสื่อเพื่อเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับการดำเนินการป้องกันและเฝ้าระวังการทุจริตเพื่อประชาสัมพันธ์ให้บุคลากรในสังกัด รวมทั้งผู้ที่เกี่ยวข้องได้รับทราบและยึดถือปฏิบัติ

สำนักบริหารงานกลาง

ความหมายของการทุจริต

การทุจริต

"ทุจริต" ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน หมายถึง การประพฤติชั่ว คดโกงไม่ซื่อตรง

ช่วงนี้ คุณพิมมีมีพฤติกรรมชวนสงสัย ผมจะตามสอดส่องเธอ

รู้ไหมว่าไบเลนราคาที่เขาส่งมา สูงกว่าราคากลาง 3 เท่า!!

การทุจริต ?

ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 1 (1) หมายถึง เพื่อแสวงหาประโยชน์ ที่มีควรได้โดยชอบ ด้วยกฎหมายสำหรับ ตนเองและผู้อื่น

การทุจริตต่อหน้าที่

ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ การป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2542 มาตรา 4 หมายถึง

การปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติงานอย่างใดอย่างหนึ่งในตำแหน่ง หรือละเว้นการปฏิบัติอย่างใดในพฤติการณ์ที่อาจทำให้ผู้อื่นเชื่อว่า มีตำแหน่งหรือหน้าที่ ทั้งที่ตนมิได้มีตำแหน่งหรือหน้าที่นั้น หรือใช้อำนาจ ในตำแหน่งหน้าที่ ทั้งนี้ เพื่อแสวงหาประโยชน์ที่มีควรได้โดยชอบ สำหรับตนเอง หรือผู้อื่น

เรามาดูกันว่า

รูปแบบ/ลักษณะของการทุจริต

1. Asset Misappropriation Fraud (การยักยอก)

✎ ความเสี่ยงที่จะเกิดการทุจริต เช่น

- ★ ปลอมแปลงเอกสารเบิกเงิน
- ★ เบิกค่าใช้จ่ายสูงเกินจริง
- ★ เห็นต้งรับงานที่ยังดำเนินการไม่เสร็จ
- ★ จ่ายเงินเดือน/ค่าแรงพนักงานที่ไม่มีตัวตน
- ★ นำเอกสารมาเบิกเงินซ้ำ
- ★ ปลอมแปลงลายเซ็นต้งผู้อนุมัติจ่ายเงิน
- ★ นำเงินสดไปหมุนใช้ส่วนตัว

ปกติเขาสองคนก็เบิกเบี้ย
ประชุมแทนกันอยู่แล้วนี่!!

ถ้าเข้าใจจะง่ายแบบนี้
จะรีบดำเนินการให้ซะละ

2. Procurement Fraud (ทุจริตด้านจัดซื้อ)

✎ ความเสี่ยงที่จะเกิดการทุจริต เช่น

- ★ มีความสัมพันธ์กับผู้ขาย
- ★ ผู้ขายที่เสนอราคาไม่มีตัวตนจริง
- ★ ราคาขาย / ค่าบริการของผู้ขาย
- ★ สูงเกินจริงและสูงกว่าราคาตลาด

3. Bribery & Corruption (การติดสินบน และการคอร์รัปชัน)

✎ ความเสี่ยงที่จะเกิดการทุจริต เช่น

- ★ การติดสินบน
- ★ การสมรู้ร่วมคิด
- ★ การให้หรือรับเงินใต้โต๊ะ
- ★ การฟอกเงิน
- ★ การคอร์รัปชัน
- ★ การกรรโชกทรัพย์

เพื่อป้องกันการแฮกระบบคอมฯ
คุณต้องบอก Username
และ Password กับผมนะครับ

4. Cyber Crime (อาชญากรรมทางไซเบอร์)

✎ ความเสี่ยงที่จะเกิดการทุจริต เช่น

- ★ การแฮกเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์
เพื่อเข้าถึงข้อมูลส่วนบุคคล
- ★ การนำ user/Password ของผู้อื่นไปใช้
เพื่อประโยชน์ส่วนตัว

5. Fraudulent Financial Reporting (การตบแต่งรายงานทางการเงิน)

✎ ความเสี่ยงที่จะเกิดการทุจริต เช่น

- ★ รับรู้รายได้ไม่ถูกต้อง
- ★ ไม่รับรู้หนี้สินที่เกิดขึ้น
- ★ รับรู้รายการบัญชีไม่ถูกหมวดบัญชี
- ★ บันทึกบัญชีผิดงวด
- ★ ไม่รับรู้ค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้น
- ★ ประเมินทรัพย์สินไม่เหมาะสม

พัฒนาการของการทุจริต

จะทำยังไงดีนะ
ที่เราจะได้ส่วนต่างจากลูกค้า

ระยะแรก

เจ้าหน้าที่ของรัฐใช้อำนาจหน้าที่ของตน เพื่อแสวงหาประโยชน์ส่วนตัวและพรรคพวก เช่น รับสินบน

ระยะที่สอง

การทุจริตเกิดจากความร่วมมือระหว่าง ข้าราชการ นักการเมือง นักธุรกิจ (ภาคเอกชน) ในการใช้กฎหมายหรือช่องว่างทางกฎหมายแสวงหาผลประโยชน์

ระยะที่สอง

การสร้างเงื่อนไขต่าง ๆ ตามกฎหมายเพื่อให้สามารถนำมาใช้แสวงหาผลประโยชน์ให้กับตนเองหรือพวกพ้อง นำมาสู่ "การทุจริตเชิงนโยบาย"

โอกาสหน้ายินดีรับใช้นะคะ

แหม เกรงใจจังเลยยย...

รับของขวัญ รับสินน้ำใจ

สาเหตุและปัจจัยนำไปสู่การทุจริต

กลุ่มที่ 1

เกิดจากพฤติกรรมความโลภ

เป็นสาเหตุที่มาจากพฤติกรรมส่วนบุคคลที่เกิดมาจากความโลภ ความไม่เพียงพอ โดยเป็นพฤติกรรมส่วนบุคคลที่ขาดการยึดหลักคุณธรรมจนเป็นคนเห็นแก่ได้ มีความอยากและไม่รู้จักพอ

เกิดจากการมีโอกาสุหรือการที่ระบบการทำงานมีช่องว่าง

กลุ่มที่ 2

ระบบการทำงานมีช่องว่างให้เกิดการทุจริต การควบคุมและตรวจสอบที่ไม่รัดกุม รวมทั้งการขาดความรู้ ความเข้าใจผิด ถูกใช้ให้กระทำ อำนาจ อิทธิพล ความเคยชินของเจ้าหน้าที่คุ้นเคย

กลุ่มที่ 3

เกิดจากการขาดจริยธรรม

เกิดจากการขาดจริยธรรมที่ดี รวมถึงประมวลจริยธรรมขององค์กรที่ไม่ได้มีการบังคับใช้ให้เกิดผล จากเจตจำนงในการแก้ไขปัญห

เกิดแรงจูงใจและความคุ้มค่าในการเสี่ยง

กลุ่มที่ 4

เราภูมิใจที่ได้รับใช้ประชาชน!!

แต่ปากท่ของเรา ก็ต้องกินตองไซ คิดใหม่ทำใหม่นะ

เนื่องจากคิดว่าคุ้มค่าในการเสี่ยง เพราะทุจริตแล้วได้รับผลประโยชน์มากเมื่อเทียบกับ ความเสี่ยง รวมทั้งการบังคับใช้กฎหมายปราบปราม หรือลงโทษทางสังคมขาดประสิทธิภาพ

โทษทางอาญาจากการทุจริต

จัดซื้อจัดจ้างไม่คุ้มค่า
ไม่มีของใช้ไม่ได้
ไม่มีประสิทธิภาพในการใช้จริง

ใครไม่คุ้มค่า แต่หุ้คุ้มค่ากก..

มีส่วนต่าง เงินก่อน!!

ตัวอย่างโทษที่เกี่ยวกับการทุจริต เช่น

- ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 147 ผู้ใดเป็นเจ้าพนักงาน มีหน้าที่ซื้อ ทำ จัดการหรือรักษาทรัพย์ใด เบียดบังทรัพย์นั้น เป็นของตน หรือเป็นของผู้อื่นโดยทุจริต หรือทุจริตยอมให้ผู้อื่น เอาทรัพย์นั้นเสีย ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงยี่สิบปี หรือจำคุกตลอดชีวิต และปรับตั้งแต่หนึ่งแสนบาทถึงสี่แสนบาท

- ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 157 ผู้ใดเป็นเจ้าพนักงาน ปฏิบัติ หรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ เพื่อให้เกิด ความเสียหายผู้หนึ่งผู้ใด หรือปฏิบัติ หรือละเว้นการปฏิบัติ หน้าที่โดยทุจริต ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี หรือปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ผลกระทบของการทุจริต

ทุจริตดีตรงไหน?

ไม่มีใครเขาทำกัน

ผลกระทบของการทุจริต แบ่งออกเป็น 3 ด้าน ดังนี้

1. ด้านการเมืองและการบริหาร ผลกระทบ คือ เมื่อมีข้าราชการที่ทุจริตจำนวนมาก ทำให้เกิดความเชื่อช้าในการปฏิบัติงาน ส่งผลเสียต่อการพัฒนาประเทศ เมื่อเกิดการทุจริต การรับเงินตอบแทน ทำให้การสรรหาบุคคลที่ดีไปปฏิบัติงานจะกระทำได้ยาก ในด้านการเงินและงบประมาณหากมีการทุจริตจากงบประมาณจะก่อให้เกิดปัญหาการปฏิบัติงานในอนาคต **ส่วนผลกระทบในอนาคต** ด้านการเมือง ประชาชนจะเสื่อมศรัทธาต่อผู้นำทำให้การพัฒนาบ้านเมืองในระบอบประชาธิปไตยล้มเหลว

ด้านการบริหารงานบุคคล อาจทำให้ข้าราชการเกิดความท้อถอยจากการทำดีโดยไม่ได้รับผลตอบแทน

2. ด้านเศรษฐกิจ ผลกระทบ คือ การพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศไม่สามารถบรรลุเป้าหมายได้ตามความเป็นจริง ก่อให้เกิดปัญหาเศรษฐกิจของประเทศ อีกทั้งส่งผลกระทบต่อผู้มีรายได้น้อย เช่น มอไซค์รับจ้าง แท็กซี่ มักถูกจับผิดในข้อหาเล็ก ๆ น้อย ๆ จึงทำให้รายได้ต่อวันน้อยอยู่แล้วลดลงไปอีก

ผลกระทบในอนาคต อาจทำให้เกิดการกูดึงเงินจากต่างประเทศมาพัฒนาประเทศ อีกทั้งการพัฒนาเศรษฐกิจทำให้เกิดปัญหาฟุ่มเฟือยสินค้าราคาแพงและต้นทุนสูง

3. ด้านสังคมจิตวิทยา ผลกระทบ คือ อาจทำให้ประชาชนไม่ได้รับความสะดวกในการติดต่อราชการ เช่น ผู้มาติดต่อบางรายอาจต้องเสียค่าใช้จ่ายเพิ่มกว่าที่ต้องจ่ายตามระเบียบ หากไม่จ่ายก็จะไม่ได้รับความสะดวก

ผลกระทบในอนาคต ทำให้ระบบการบริการประชาชนไม่ได้รับการพัฒนา

สถานการณ์การทุจริต

ตัวอย่างสถานการณ์การทุจริตในองค์กรที่พบมีรูปแบบ ดังนี้

- อยู่ในหน่วยงานที่มีการทุจริตและถูกชักชวนให้ร่วมทุจริต ต้องทำอย่างไร?

ทางเลือกที่ 1 ร่วมวงทุจริต สิ่งที่ได้รับมีเงินทองไข่เพิ่มขึ้น หรืออาจได้เลื่อนชั้น เลื่อนตำแหน่งเร็วกว่าคนอื่น แต่ต้องอยู่อย่างไรเกียรติไรศักดิ์ศรี อยู่กับความกังวล และความเสี่ยงที่จะถูกร้องเรียน ถูกลงโทษ

ทางเลือกที่ 2 นิ่งเฉย ทำเป็นทองไม่รู้ร้อนเหมือนไม่รู้ไม่เห็นอะไร ปลอ่ยให้คนกลุ่มนี้ทุจริตไปจนสร้างความเสียหายให้แก่ประเทศชาติ จนกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ของตนเองและครอบครัวในที่สุด

ทางเลือกที่ 3 ไม่นิ่งเฉย และไม่ทนต่อการทุจริต ร่วมกันเป็นหูเป็นตา คอยเฝ้าระวัง สอดส่องให้ข้อมูล หรือแจ้งเบาะแสเกี่ยวกับการทุจริตต่อบุคคล หรือหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้อง เช่น ผู้บังคับบัญชา สำนักงาน ป.ป.ช.สำนักงาน ป.ป.ท. หรือหน่วยงานอื่นที่มีอำนาจหน้าที่

- ถูกบังคับบัญชาขมอบหมายภารกิจที่สื่อว่าจะเกิดการทุจริต ต้องทำอย่างไร?

ถอนตัวด้วยความสุภาพ พร้อมชี้แจงเหตุผลและความจำเป็น และผลกระทบที่จะเกิดขึ้น อาจร้องขอให้บุคคลที่ผู้บังคับบัญชาให้ความเคารพเกรงใจมาช่วยพูด หากยังไม่ได้ผล และหากมีความจำเป็นที่จะต้องรายงานให้ผู้บังคับบัญชาที่เหนือกว่าขึ้นไปทราบ ในทางลับ หรือเปิดเผยก็ควรจะทำ หากค่อนข้างแน่ใจว่าภารกิจนั้นจะมีการทุจริต ควรทำให้เรื่องราวดังกล่าวถูกเผยแพร่สู่สาธารณชนโดยเร็วและกว้างขวางให้มากที่สุด ผ่านสื่อต่าง ๆ เท่าที่จะทำได้

- ถ้าพยายามหลีกเลี่ยงแล้ว ยังถูกบังคับหรือสั่งการให้กระทำการทุจริตหรือให้ร่วมทุจริต ต้องทำอย่างไร?

1. ไม่พบหรือพูดคุยเป็นการส่วนตัวกับผู้ที่ยังบังคับให้กระทำการทุจริตหรือให้ร่วมทุจริตโดยลำพัง
2. บันทึกการพบหรือการเรียกให้ไปพบเป็นลายลักษณ์อักษรทุกครั้ง โดยให้มีผู้ที่ไว้วางใจได้รับทราบ ข้อมูลด้วย
3. หากถูกสั่งการเป็นลายลักษณ์อักษรหรือวาจา ต้องรีบทำบันทึกเสนอความเห็นแย้งทันที
4. หากสามารถทำได้ ให้ดำเนินการในทางลับในการบันทึกเสียงและภาพหรือข้อมูลทุกอย่างที่ถูกบังคับ ชูเชิญให้กระทำการทุจริตหรือให้ร่วมทุจริต
5. ส่งหลักฐานดังกล่าวเป็นข้อมูลร้องเรียนต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น ป.ป.ช. , ป.ป.ท.

วัตถุประสงค์ของการ เฝ้าระวังการทุจริต

1. เรื่องทุจริตที่เคยเกิดขึ้นแล้ว มีประวัติแล้ว ต้องไม่เกิดซ้ำอีก
2. เรื่องทุจริตที่ยังไม่เกิดแต่มีโอกาส หรือมีความเสี่ยงสูงที่จะเกิดต้องมีการแจ้งเตือน เพื่อระงับ ยับยั้งหรือกำหนดมาตรการป้องกันการทุจริตไว้ล่วงหน้า

แนวทางการเฝ้าระวังการทุจริต

การแก้ไขปัญหาการทุจริตจำเป็นต้องอาศัยการมีส่วนร่วมและความร่วมมือจากทุกภาคส่วน
เข้ามาช่วยกันสอดส่อง ตรวจสอบการดำเนินงานภาครัฐ โดยเฉพาะภาคประชาชน **ประกอบด้วย**

แนวทางการเสริมสร้างทัศนคติและค่านิยม ในความซื่อสัตย์สุจริต

การทุจริตในภาคราชการปัจจัยสำคัญส่วนหนึ่งอาจเป็นเรื่องของพฤติกรรมมนุษย์ อาจเกิดจากความเคยชินที่พบเห็นการกระทำนั้นที่เป็นตัวอย่างที่ไม่ดี หรืออาจเกิดจากการมีทัศนคติ ค่านิยมที่เน้นวัตถุมากกว่าการมีจริยธรรม ดังนั้น แนวทางการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับทัศนคติและค่านิยมในความซื่อสัตย์สุจริต ต่อการปฏิบัติราชการของเจ้าหน้าที่ของรัฐในหน่วยงานราชการ จึงควรมีแนวทาง ในการดำเนินงาน ดังนี้

ระยะสั้น

1. ผู้บริหารควรสอดส่องดูแลเรื่องการทุจริตในระบบราชการอย่างใกล้ชิด และต้องเป็นตัวอย่างที่ดี เช่น ต้องมีความซื่อสัตย์สุจริตต่อการปฏิบัติราชการ และต้องให้ผู้ใต้บังคับบัญชาอยู่ในระเบียบวินัยอย่างเคร่งครัด หากพบว่ามี การทุจริตในหน่วยงานของตน ต้องรีบดำเนินการแก้ไขปัญหาโดยด่วน
2. ควรมีการยกย่องเจ้าหน้าที่ของรัฐในสังกัดที่มีความประพฤติชอบ และมีความซื่อสัตย์สุจริต โดยจัดให้มีคณะกรรมการทำหน้าที่ยกย่องผู้ประพฤติตนด้วยความซื่อสัตย์สุจริต
3. ควรประสานงานกับหน่วยงานภายในสังกัดให้จัดกิจกรรมประเภทอบรมศีลธรรม และจริยธรรมเป็นประจำและต่อเนื่อง
4. ควรนำมาตรการในการปลูกฝังทัศนคติและอุดมการณ์เจ้าหน้าที่ของรัฐในสังกัดให้มีความซื่อสัตย์สุจริต โดยการรักษาวินัยคุณธรรมและจริยธรรม

ระยะยาว

1. ควรเสริมสร้างทัศนคติและค่านิยมในความซื่อสัตย์ต่อการปฏิบัติราชการ โดยคำนึงถึงว่าทัศนคติและค่านิยมของเจ้าหน้าที่ของรัฐที่มีอายุต่างกัน เพศต่างกัน ระดับการศึกษาต่างกัน ลักษณะงานปฏิบัติที่ต่างกัน และอายุราชการที่ต่างกัน ย่อมมีทัศนคติและค่านิยมในความซื่อสัตย์สุจริตต่อการปฏิบัติราชการที่แตกต่างกัน
2. ควรส่งเสริมให้มีการประชาสัมพันธ์ โดยตระหนักถึงการพัฒนาทางด้านจริยธรรม คุณธรรมของประชาชนในทุกกระดับโดยเฉพาะอย่างยิ่งในระดับเยาวชนให้มีความซื่อสัตย์สุจริต มิใช่มุ่งพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจเพียงด้านเดียว

